

شرائط اشتراك

درسماعنده اداره خانه دن
التحق شرطيله سنه لکى ۶۰
التى ايلقى ۳۵ غروش اولوب
علنه کوندريلور ايله ۱۰
غروش ضم اولنور .
ولایت ايجون سنه لکى ۸۰
التى ايلقى ۴۵ غروشدر .

رسملي غزتيه

پنجشنبه ۱۳۰۷

RESSIMLI GAZETA

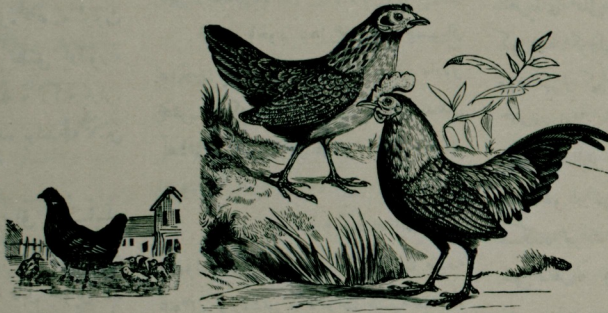
Revue hebdomadaire illustrée scientifique et littéraire
CONSTANTINOPLE

Rédacteur en chef :
HAIDAR RIFAT

سر محري : مهدي رفعت

Le numéro
25 centimes

نسخه سی ۵۰ پاره يه در

— ۳ —

نفقه شوق صاعد افلاک
نه شينير کيف ايله ياتوبده يره
سوره دک بر جناحن خا که
عرض عشق ايلوب دجاهله
کچير بر عبرتي بو حال اوزره

— ۲ —

چوبلکک ميرني شريکي ايکني
برده رؤيت ايدرسه بر دانه
چاغر بر هپ طاووقلري بردن
خطوه انداز اولور شجعه انه
باهرق آفتاب رخشانه

— ۱ —

خروزم پک لطيف ، پک دلير ،
صانکه اولمش ايک اک آتش ،
سيلکينير ، چيرينير هميشه اوتر ،
يارلاور توپلري زمره وش
هر طاووق اولوق ايستور اک اش

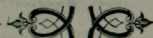
— ۵ —

ايدور بر چقور ايجنده طاووق
اکا محصول ذوقني ابراز
شو کوزل نازلي ياورلر نه چاپوق
يوموش ، جيو جيو ايدوب آغاز
ايدور شوق ايله نه خوش پرواز

— ۴ —

ايدورلر اونى بنه دعوت
(غيت غيداق غيت غيداق غيداق دهرک
ويرمورلر زواللي به راحت
ايستور طور ميوب اوده کيمک
طوقونور طبعه بو حالت پک !

سامي

علم ثروتی تعمیم اتمک از مذر

وسائط تحصیل. — هر درلو تشبث انده
اك برنجی دوشونيله جك شى لازم اولانلری
تعین اولوب تحصیل وتدارك ايشه ايكنجی
درجه ده قالور. بز فائده نه ديك اولديغی
مناقشه ايديكيز ايچون شمعيده ثروتك
نه بولده حاصل اولقمده بولنديغی تيليز.
ثروت باشليغ اوج واسطه ايله حاصل
اولور.

۱ ارض.

۲ سى.

۳ سرمايه.

بونلرك اوچى بر يره كانجه ثروت
جقيقور. غيرت ارضه تطبيق اولور،
سرمايه الات وادواتله عمله تدارك نه يارار.
بوصورتله عمله ايش باشنده بولنديقه تا مین
معيشت ايدز.

ارض — ثروت بولمق ايسيتنلر
طوپراق، كول، ايرماق، دكر كې اقسام
مختلفه ارضى بالمعاينه ثروته قابل تحویل
اولسان موادى تفريق واستخراج ايلرلر.
مواد لازمه نك سطح ارضدن ويا قوپولردن
اوجاقلردن، دكولردن چيقمش اولمىنده فرق
بو قدر.

اغده بمن خاصه سطح ارضده نشوونما
بولقمده در. حبوبات، پاتاسلر، حيوانات كې.
البه من ياموقدن، كشتدن، يوكدن،
پوستدن يالقمده در. معادن قشر ارضده
قازيلان قوپولردن استخراج ايديلور. ايرماقلر.
كوللر، ديزالرده ثروتك منابع مهمه سندنلر.
يه جك، ايجه چكلر مزدن بر جوقلری
ياغلر، بالينه كيكلری، فوق ديزلری كاملا سينه
باجاردن قوپايلوب آلقمده در.

بر طوبى ايكنه اعمالی ايچون باقر
توتيا، قلاى، بر قايتان وجوده كوتورمك
ايچون ايبك والوان لازمدر.

المزى سوردكيز، كوزمزه كوردكيز،

يدكيز ايجديكيز هرشى بر جوق ماده لردن
مركبدر. بناء عليه بونلرك ايجندن اك
فائدهلى واك لزو ميليرنى سچمليز.

اكثيريا ماده كفايت اغز، برده قوت
آراز. قولايقله نقل اتمك، خام اشيايى
اعمال ايلمك لازم كلور.

البته قوللرى باجاقلىرى تاب وتواندن
قانجهيه قدر يورمق كيسه نك ايشه كلز.
او كوتك ايچون بل دكر منلری، نقل اتمه
ايچون كبلر، صو چكمك ايچون بخار
ماكنه لری، خلاصه بيك درلو شيبلك
لزو مى حس ايدلشده اولندن صكره دوشو.
نمش ويا نلشدردر.

ارض ياخود دها عمومى وجسبان
بر تعبير ايله طبيعت، بزه بر جوق ماده لر
بخش ايلسكده در كه بونلری ينه كشدندن
آديغز و آله بيله چكمز قوتلرله ثروته تحویل
ايدبورز.

ايشته بزه شو وجهله ايلمك آلت
حصول ثروتى و برن وسائطه تاثيرات طبيعىه
عنوانى و برلشدر. تاثيرات طبيعىه مياننده
قرملر هيسنك اهميدر.

شمس دن فوجا فوج آدينى ضيا ايله هم
حرارت هم رطوبت همده ضيايى واردر.
زرع اولور، حصاد و برر.

سطح كره ارضك اوج ريبى صولرله
محاط اولدينى حالده دريالر علم ثروت نقطه
نظرندن اهميتجه قرملردن دون بر موقع
اشغال ايلسكده در.

بالينه، فوق، خريقلرله دها بعض
حيوانات و نباتات مستقنا طوتيلورسه دريا.
لرك محصولاتى يك آق قالور وارض تعبيرندن
بالجمله منابع ثروت آكلاشيلور.

سى. — تاثيرات طبيعىه نك يالكيز
باشلرينه ثروت حاصل ايدمه دكلرى بدبى
بر مسئله در. بوش او طوران بر كيسه اك
منبت بر اراضيد بيله آچققدن اولور.

آغاچلردن صارقان صارامش، ارتق

اولمش ميوله ثروت اعدادينه داخل اولمق
ايچون طوبى لايقليدرلر. طاوشانى پيشروب
يكم ايچون طومتق لازمدر.

اوابلرمزك اولرمزك وجوده كللى
ايچون صرف ايديلن غيرتلى سرايا نظر
امعانه آله جق اولسحق حيرتلى ايجنده قالماق
قابل دكلدر. مناسب ماده لر برره طوبى لايقر،
ايچاب ايدن حالله افراغ اولور. آردن
بر جوق مدت چكمك بر جوق همتلر صرف اولمق
لازم كلير. تجارب، برملك قازانديغى ثروتك
ثروت ترابرسندن زياده فعاليت شياكنارانه.

سيله متناسب اولديغى كوسترمكده در
آمرىقاي شمالى نباتات، حيوانات، طاش
كورى، كوزل اودونلى اورمانلر، بالقله
دولو نهرلر كې هر برى بر بنفصاد ثروت
حكمنده اولان الماسپاره لرله ايليدر. معافيه
يرلى آمرىقايلر وقتيله بيكلرجه سيللر بوراده
ينه شو اراضى اوزرنده سقائله مذلته
مسكنته عمر كذار اولمشدر. ايشته شو حال
سى ماهرانه و منتظمه نك استحصا ل ثروته
نه درجه لرده مدار اولديغى وهله كوسترر.

سرمايه. — استحصا ل ثروت خصوص
صنده براونچى شى دها لازمدر كه اوده
سرمايه در. انسان كونده اوج، ايكنى دفعه
يكم عجزه برده قهده يكم اوله ماز يا. ديمك
الده ييه جك ايجه جك الما زسه هيچ برشى ده
اولماز. بونكيچون دركه آغاچ كوكلارى
چيقارلمش. حبوبات طوبى لايقلده بونلش
كو هجر ك يديكى حيوانات ياقه لائلشدر.

نسبه بوقدر آق و افق بر موقفيت
ايچون نه بيوك امكلى صرف اولقمشدر.

اوسترايلىا برليرى بر نهايت ايكنى
Opussum الده اتمك ايچون آغاچسارى
طاشدن بالطلرله ده ورمكه اوضا شورلر.
بو بولده ياشايان كيسه لرك وقتلرى علم ثرونجه
راحت كچمز. يدكلرى ايجدكلرى بورنلردن
كلير.

بوکمه لر تدارك اغديه ايجون لازم اولان نه زمانه نده قوته مالک دکددرلر. طوبراغی سورمک، طارامق، اکمک، چوبرمک ايجون غيرت لازمدر. بونلر اولوب يتدکن صکره آتی آید بکله. ملیدرکه حبوبات يتسون وحصاد کلون. البته بوصورته الدمايدیلن اغديه نك مقداری صرف اولان غيرتدن دها چوقدر. انجق هند وحشیلری ودها سائر قبائل جاهله بوصورته اکین جسمی بکله مزله. اوسترايا يرلیری ده حبوباتی بردن ظولارلر ویتجه بوجکر و Opussum لرله تغدی ایدرلر. «بدی کونلک عمر ايجون سکر کونلک نفقه لازمدر» دینلور. يك دوفوردر. چونکه بدی کون یاشابه جنکره سند بو قدر. ايشته سرمایه بوفکر حکمتک تهجه سیدر. میس مارتینو امید برونده مستملکات پیدا اتمک اوزره کیدنلرک بو سخرلر طرفدن باصیلدقلری فرض ایدرک اوغرایه جقلری حالی وکرک برغا الد اتمک کرک فاندلی برایش یاه یته نك تقدیر کوچ اولدیفنی يك دلشن برصورتده کوسترمکده در.

بوکا سبب اول امرده بر شیتک بر آلتک، بر ماده نك لزومیدر. حالبوکه وقتده بو قدر.

چونکه هر شیدن اول کجه ايجون برسر واقفام ايجون نك لازمدر. بوجهته سرمایه نك لزومی بر درجهیه واررکه تحصیل ثروت امرنده سرمایه ده. ارض قدر غيرت قدر لازمدر دیه بیلور. اما سرمایه دیتجه مطلق اون بیک لیرا اکلا شملاز. آز چوق برشی لازمدر. ایلک سرمایه نك صورت حصولنه دار بفرکر ایدتمک اوزره طفو. لیت بشری قورجالامق: مدید، يك ادا دورلر رجعت اتمک ایجاب ایدر. سرمایه جالیشق ايجون لازم اولسه بيله راحیجه قاعده اقتصاده توفیقاً و موافقته جالیشه نيك

ايجون لازمدر. معروضات سابقه جدول آئیده علی طریق الحلاصه کوسترلشد:

ادوات لازمه } ارض
غيرت }

آلت نالیه سرمایه

انجق غيرتک صورت صرفی اک زیاده مستفید اولنه بيله جک بر صورتده اولمیدرکه بو خصوصده اوج نقطه نظر کوزه تیلور:

اولاً: وقت مناسبه

ثانیاً: محل مناسبه

ثالثاً: صورت مناسبه.

شبه ستر، بر شیتک اک قولای نه زمان یاتلسی قابل ونه وقت دها زیاده کار مأمول ایه اوزمان یاتیلیدر.

بالقی یا صاحبین یاخودده اقتضایین اولطه سنی صالیوردر. چتقی حصادی قارلر، یاغور باشلامدن طوبلار. دکر منجی صولر قوزودنی، ویاخود یایراق قیلد انجقنی وقت بغدادی اوکو نکه قالماز.

تجارب مدیده سی چتقی به نه وقت نه یاه جفنی يك کوزل تعلیم اتمشد: صوک ویا ایلک بهارده اگر، قشین طوبراق دوک طوتجه ککوره قویار. ایشسر قالدینی زمانلر چیتک بوزولان برلری اورر. تعمیر ایدر. هوالر ای کیدر، اکینلر اولور. حصاده باشلار.

نوروج کوبیلیری تموز واغستوسده دورماز جالیشیلر. اوت کسرلر. قوروتور، دمت یایارلر. بوارامق اودون تدارک اتمک عقللر سینه بيله کلز. چونکه اوزون قیش مدتده اودون کسمه نك ایشدن بيله اولمیدیفنی، قار طاغیرک بالجه حفرلری دولدوردنی زمانلر، نبرین قارلرله نهرلرک بویوبه چکنی، انججه آتیلان کوتوک و اغاجلری آلوب کونوره چکنی زحمته هیچ حاجت قالیه جفنی يك اعلا بیلورلر.

یارین دها قولایقله یاه بيله جکمز شیتی بوکون دها زحمته نیجون یاتیلیدر؟ انجق

بوکون دها قولایقله یاه بيله جکمز شیتی یارینه بر اقامق دها زیاده تقدیردکر. شوقدکره هر ایشی ده وقتی وقتنه یاه نيك ايجون آزده بکلمک لازم کایرکه بوقاصه یی اسرار ایدر. نيك اوزره ینه سرمایه به احتیاج کورونور. وقت مناسبدن باشقه برده محل مناسب انتخابی خصوصی جای دقتدر. اکثر احوالده بویکیت اوقدر بدیدرکه بونی انظار دقته وضع اتمک بی لزوم بيله کورولور. اشجار مثمره اولدقلری بردن چیقار یایوب بر قومله دیکلورسه دها ای سی میوه ویرر؟ حبوباتی طاشلر اوسته سیرمکدن نه چقار؟ انسان غیرتی بویه هبا اوله جفی برده چالیشمه ماز و چالیشما ایدر.

بو مسئله بر مسئله قلعیه اولیوب تدبیر یجیدر.

بر انسان شوراده جالیشور مستفید اولور، بریده جالیشیرسه دها زیاده مستفید اوله بیلور. جنوبی انکلتورده باغ چوققه زرع اولنور، و قشیه انکلیز اوزوملرندن شرابلر یایلیردی.

انجق واسطه قلبه بوکونکی درجه کالی بولمه باشلانجه فرانسه، ایتالیا، اسپانیا اوستریا و مجارستانک، المانیانک دها کوزل اوزوم بیتشدیرمکه اولدیفنی و واوزوملرله یاییلان شرابلرک هم دهایی، هم دها اوجوز، هم دها بول اولدیفنی تبیین و تحقیق ایدی. هر مملکتک زنکین اوله ییتلی ايجون بیکانه چاره، احوال حاضرده اک زیاده جکر نه بیتشدیر بیلورسه هان یالکزر اونکله اشتغال ایلیوب مواد سارمبی مبادله و تجارت خارجه طریقته تدارک اتمکدر. جاهلر متفقه التون کوش، باقر بر طرف ییانی یاموق حبوبات ات، میوه، غلذ بیتشدیرور.

اوسترايا، زملاند جدید، آفریقای جنوبی بوک، دری، شکر، قابل حفظ اغیه، خصوصاً يك جوق التون، باقر، الماس و یرور.

آفریقا نك دوغرىدن دوغرى به مناطق
خاره سندن خرما باغى، قیل دیشى، ضعی،
نه آتی اغاجی چقار .

آمرىقای جنوبی حیوانلرله لبالدر .
بونلرک ایچ یاغلىرى، دربلرى، کیکلارى،
پوینوزلرى، ات خلاصه لرى آئور .

چین خارق العاده بر مقدارده اولان
چاینه ايرك، زنجفیل ودها بر طاقم شیلر
علاوه ايدرك بوللار .

هندستاندن یاموق، زوت، پرنج،
شکر، بقالیه و بزورات کاور .

ایشته بوسورته هر مملکت بعض
شیلری وجوده کتورمکده بر قابلیت مخصوصه به
مالکدر . بوقابلیت توسیع و تشخیز ایتلدر .
اوزمان دها آز غیرت صرف اولنور .
صورت مناسبده چالشقه کانجه :

شوايکی واسطه به رعایت ايله قابل
اجرا در : اولاً صورت عمومیه فن ثانیاً
تقسیم اعمال .

هر هانکی بر عملدن قابل استحصال اولان
فائده نى الله ایتک ایچون یالکیز عمله نك
ماهر یعنی مستقیم والی ایشه قیریق اولسی
کفایت ایتز . بلکه بایدینی شینک ماهیت
غیه سینه تماق ایدر بعض شیلر بیلمی ده
ضروریدر . معلومات طبیعیه قسماً سبب
اشیادن یعنی فلان شینک وجوده کلسی ایچون
نه الله نهی بر پره کتورملى، برندن نه قدر
او برندن نه قدر آلمای . بونلردن عبارتدر .
بخار ماکنه سی صویه حرارت تطبیق
اولتجه بيوک بر اتساع بخاری حاصل اولدینی
کوز اوکنه آلتهرق یانلشدره دیمک اولورکه
اوجاق، طاش کوری، قازان، صو، بونلر
هپ اسباب قوتدرلر .

سیرجون هر شلک ایضاح ایلدیکی وجه
ایله فن بزه بعض دفعه یانق ایستدیکمز
شیلرک غیر قابل اجرا اولدینی کوستره
دائمی و بنفسه متحرک بر ماکنه وجوده
کتورمک کی .

بعض دفعه طوتدیغیزک اصلولک یا کلش
بر نتیجه کتورده جکئی اثبات ایدر . نتسه کیم
بر جوق زمانلر دمیری اذابه ایتک ایچون
اک قولای اصول اوچاغه صوقق هوا نفخ
ایتکمدر اعتقادنده بولوندی .

فک احسان علی الاحسان قیلندن
اولق اوزره صولک بر نفی ده بورغنلقدن
قورنارمسیدر . قایقچی، کچی، مدوجزره باقار .
وکندیلرینه نه زمان معاون اوله بیه جکنه دائر
استشارده بولنورلر . علم الجو علمای بحری
بر طاقم خریطه لر یا عشاردرکه قبودانه نروده
وقلان برندن نه قدر مسافده ثابیه قاج متره
قطع ایدر اولان نه روزگارینه تصادف ایدم .
جکئی نظره اولیده کوستره . خلاصه اعجازات
قیه او قدر اینرولمشدرکه بوکون تلغراف بیه
اختیارالامش . اسکیشدر .

تقسیم اعمال نه دیمک اولدینی کلچک
نسخه ده عرض اولنه جقدر .

میسر رفت

محممه

الکتریک - ضیا

[مابعد عدد : ۲۷]

فی الحقیقه طبیعتده بعض بلوراته تصا -
دق اولنورکه بلورات مذکورمک بر شعاع
وارد بدل ایکی شعاع منکسر حاصل
ایتکلری کور بلور . بناء علیه بونللو بر
بلورک ارمسندن خارجه در شیشه باقیله جق
اولور ایشه اوشینک خیالی مضاعف اوله ق
رؤت اولنور .

ایشته بونوع انکساره حکمت طبیعیه ده
«انکسار مضاعف» و «انکسار مضاعف
حادثه سنک ظهوریه سبب اولان بلورلره
«کاسر مضاعف بلورات» نسیمه اولنور .

انکسار مضاعف حادثه سی اک اول ۱۶۲۷
سنه میلاده سنده . ارباب حکمت طبیعیه دن
(بارتولن) نامنده بر دنیاچار قلی طرفندن
«ایسلانده» اسباقی، ذیلان بلور اوزرنده
مشاهده ایدلش ایشه ده حادثه مذکورمک

نظریه حکمیه سی ۱۶۳۷ سنه سنده مشاهیر
حکمدان هولانده لی (هوبکن) طرفندن بیان
اولغشدر .

انکسار مضاعف حادثه سی جمله مکبیه .
نک غیری دیگر بش جمله [۱] داخل اولان
بلورلره درجات مختلفه ظاهر اولوب جمله
مکبیه داخل اولان بلورلر ايله عاریه اشکل
بولان شفاف جسملرده ایسه انکسار
دائماً بسیط اوله ق و قوعه کلر .

مع هذا، اجسام مذکورمک کرک
صولامه و کرک اوزرلرینه غیر متناظر بر
صورته اجرا ایدیلان بر تصدیق تأثیریه
عارضی اوله ق . کاسر مضاعف اولدق لری ده
کورولور .

غازلر ايله مایع لره کانجه : اجسام
مذکورمک هیچ بر وقت انکسار مضاعف
حادثه سنک ظهوریه مساعد اولدینی
بونلرده مشاهد ایدیلان انکسارک دائماً بسیط
اولدینی بوکونکی کون مرتبه شوبه واصل
اولشدر .

توج نظریه سنک سمخته دلالت ایدن
آثارک بری ده استقطاب ضیادرکه نظریه
مذکوره موجبیه ضیا اثیرک اهترانندن
حاصل اولدینی قبول ایدلدیکی حالده
بو اهتراننک نه صورته و قوعه کلدیکی
اثبات واره ایدر .

فی الحقیقه حادثه مذکورمک تدقیقندن
مستبان اولورکه اهترانناتی طولانی یعنی
شعاعک استقامته موازی اولمادینی کی
اهتراننات مذکوره شعاعک استقامته نظراً
مائله ده دکادر . چونکه مائل اولمش اولسه

(۱) طبیعتده معادنک قسم اعظمی منتظم و متناظر
برطاقم سطوح مستویه ايله محدود بولنورکه بومثالی
برشکل منتظم تحتده بولنان معدنلره علی العموم
«بلور» تعیر اولنور . بلورلرک اشکالی پک متنوع
ایسه کافیه احوال تناظریه سنه کوره بوجه آتی
صنف اوزره کشف ایدیلرکه بوشنفلرک هر برینه
«جمله بلوره» «مکبیه» «جمله مربعیه» «جمله
میینه» «جمله واحده الفراش» «جمله مدسیه» نامی
ویرلشدر .